

V Bruseli 23. marca 2022
(OR. fr)

7425/22

LIMITE

JAI 377
ASILE 33
MIGR 91
FRONT 128
CADREFIN 38

POZNÁMKA

Od:	Predsedníctvo
Komu:	Rada
Predmet:	Európska koordinácia prijímania utečencov z Ukrajiny

Od 24. februára utiekli z Ukrajiny v dôsledku vojenskej agresie Ruskej federácie viac ako 3 milióny osôb, prevažne žien a detí, ktoré hľadajú útočisko v Európskej únii. Európska únia preukázala svoju jednotu a solidaritu, keď 27. februára rozhodla o poskytnutí dočasnej ochrany stanovenej v smernici 2001/55/ES – po prvýkrát od jej prijatia – a následne 3. marca prijala príslušné rozhodnutie. EÚ tiež Ukrajine a Moldavsku poskytuje humanitárnu pomoc, a to aj prostredníctvom mechanizmu Únie v oblasti civilnej ochrany (UCPM).

Jednota a solidarita sú potrebné aj na zabezpečenie dobrých podmienok prijímania dotknutých osôb. To si vyžaduje posilnenú európsku koordináciu vo viacerých oblastiach, zodpovedajúcu výnimočnému charakteru situácie. Predsedníctvo organizuje každý týždeň jedno zasadnutie IPCR (integrované dojednania EÚ o politickej reakcii na krízu), ktoré umožňuje diskutovať o rôznych rozmeroch krízy a združiť naše úsilie, ako aj pravidelné zasadnutia platformy solidarity, ktoré majú umožniť reagovať na potreby vyjadrené členskými štátmi.

Cenné by v tejto súvislosti boli aj usmernenia ministrov, najmä pokiaľ ide o prijímanie utečencov a koordináciu ich pohybu.

1. Realizácia materiálnej a finančnej podpory určenej členskými štátmi

Komisia predložila niekoľko iniciatív na posilnenie finančnej podpory, ktorú EÚ poskytuje členským štátom pri prijímaní utečencov.

Iniciatíva CARE (*Opatrenia v oblasti súdržnosti pre utečencov v Európe*) umožňuje členským štátom využiť na pokrytie výdavkov spojených s prijímaním utečencov dostupné sumy z programového obdobia Kohézneho fondu na roky 2014 – 2020 (zostáva približne sto miliónov EUR, ktoré sú ešte nenaplánované). Môžu sa použiť aj finančné prostriedky z iniciatívy REACT-EU na rok 2022 (9,5 mld. EUR). Iniciatíva CARE tiež umožňuje flexibilné využívanie Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR) a Európskeho sociálneho fondu (ESF) na podporu opatrení pre utečencov. Okrem toho sa ňou o jeden rok predlžuje obdobie uplatňovania mimoriadnej miery spolufinancovania EÚ vo výške 100 %: to by mohlo viesť k urýchleniu platieb až do výšky 5 miliárd EUR v roku 2022 a 1 miliardy EUR v roku 2023.

Revízia pravidiel pre európske fondy v oblasti vnútorných vecí takisto umožňuje uvoľniť finančné prostriedky dostupné v národných programoch členských štátov v rámci programovania Fondu pre azyl, migráciu a integráciu (AMIF) na roky 2014 – 2020 a predĺžiť oprávnenosť programov o jeden rok. Táto flexibilita dopĺňa zdroje, ktoré majú členské štáty k dispozícii na programové obdobie 2021 – 2027 v rámci priameho riadenia:

- 63 miliónov EUR núdzovej podpory na rok 2022 v rámci AMIF a Nástroja finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (BMVI);
- 150 miliónov EUR na podporu systémov prijímania, azylu a návratu v členských štátoch, ktoré sú vystavené vysokému migračnému tlaku.

Výdavky na prijímanie dotknutých osôb z Ukrajiny sa uhradia vo výške 100 % alebo 90 %.

V poslednom rade sa členským štátom poskytlo 499 miliónov EUR z BMVI na ochranu a dozor na vonkajších hraniciach.

COREPER schválil návrhy nariadení o iniciatíve CARE a o finančných prostriedkoch v oblasti vnútorných vecí 16. marca. Tieto nariadenia má následne prijať Európsky parlament na svojej schôdzi 23. a 24. marca a nadobudnúť účinnosť majú 7. apríla.

Členské štáty požiadali o:

- úplnú a zrozumiteľnú prezentáciu všetkých dostupných finančných nástrojov, ako aj súm, ktoré majú členské štáty k dispozícii;
- zriadenie „jednotného kontaktného miesta“ na podávanie žiadostí: Komisia na túto žiadosť už zareagovala;
- náležité zohľadnenie rozmanitosti potrieb, okrem iného aj v oblasti vzdelávania a vzdelávacích zdrojov, vzhľadom na vysoký podiel maloletých medzi prijímanými osobami.

Uvedené prostriedky prispievajú k riešeniu naliehavých potrieb. Zároveň by sa mohlo zväziť predvídanie možných dlhodobých potrieb na základe ekonomickej analýzy.

Podporu členskými štátmi začali okrem toho zvyšovať agentúry EÚ.

Na hraniciach s Ukrajinou, Moldavskom a Bieloruskom je v súčasnosti nasadených 257 príslušníkov agentúry Frontex, z ktorých 204 pôsobí v Rumunsku (157 na ukrajinskej hranici, 47 na moldavskej hranici). V Poľsku je 18 príslušníkov, rovnako ako v Moldavsku, a 14 na Slovensku.

Agentúra pre azyl pripravuje kroky v Rumunsku.

Napokon, Europol venuje pozornosť rizikám spojeným s destabilizáciou ukrajinských hraníc (obchodovanie s ľuďmi, obchodovanie so zbraňami alebo vozidlami atď.). Vyslal 4 príslušníkov na Slovensko, 4 do Poľska a 2 do Moldavska.

Ministri sa vyzývajú, aby uviedli, ako hodnotia takto vynaložené prostriedky a aké sú ich prípadné dodatočné potreby.

2. Monitorovanie a koordinácia pohybu v rámci Európskej únie

Organizácia prijímania utečencov vyvoláva niekoľko otázok, pokiaľ ide o ich vykonávanie. Komisia 23. marca predložila oznámenie, v ktorom túto záležitosť zhodnotila.

Členské štáty sa v súčasnosti snažia vykonávať vykonávacie rozhodnutie (EÚ) 2022/382 zo 4. marca 2022, ktorým sa zavádza dočasná ochrana. Vyvstali určité otázky týkajúce sa overenia kritérií stanovených v článku 2 uvedeného rozhodnutia (najmä v prípade absencie biometrických pasov alebo akýchkoľvek dokladov totožnosti alebo pokiaľ ide o akceptovanie žiadostí zo strany štátnych príslušníkov tretích krajín) alebo registrácie dotknutých osôb. Odpovede na niektoré z týchto otázok poskytla Komisia vo svojich usmerneniach, ktoré predložila 21. marca.

Údaje zozbierané členskými štátmi v prvej línii pri vstupe utečencov do Únie by sa mali zasielať ostatným členským štátom s cieľom zabezpečiť ochranu utečencov, uľahčiť pokračovanie ich cesty v rámci Únie a ich následnú registráciu na účely dočasnej ochrany. V krátkodobom horizonte by sa mali nájsť pragmatické a jednoduché riešenia na výmenu týchto alfanumerických údajov zhromaždených členskými štátmi v prvej línii, kým sa nenájde trvalé riešenie.

Dobrá organizácia prijímania dotknutých osôb si vyžaduje koordináciu na európskej úrovni.

Takáto koordinácia je potrebná z troch dôvodov: samotným utečencom prinesie istotu, že o nich bude dobre postarané; zabezpečí sa ňou zmiernenie tlaku na členské štáty v prvej línii; cieľovým členským štátom alebo členským štátom tranzitu poskytne potrebnú predvídateľnosť.

To zahŕňa organizovanie výmeny informácií medzi členskými štátmi o tokoch prichádzajúcich osôb, prijímacích kapacitách alebo o určitých kategóriách osôb – najmä o zraniteľných osobách, napríklad o maloletých osobách bez sprievodu. Ide tiež o zavedenie koordinácie s cieľom lepšie predvídať a odhadovať toky utečencov do jednotlivých členských štátov, a to najmä vytvorením dopravných spojení a využívaním platforiem umiestnených na vhodných miestach.

Výmena presných, porovnateľných a aktuálnych údajov z členských štátov bude mať mimoriadny význam z hľadiska vykonávania účinnej politiky, najmä pokiaľ ide o počet osôb, ktoré vstupujú na územie každého dotknutého členského štátu a odchádzajú z neho.

Niektoré členské štáty začali medzi sebou zavádzať systémy koordinácie, ktoré umožňujú organizovať a plánovať prepravu utečencov zosúladeným spôsobom. Takáto koordinácia by bola užitočná a účinná na úrovni celej Európskej únie; mohla by ňou byť poverená Komisia, ktorá už zriadila platformu solidarity s cieľom umožniť koordináciu a uľahčiť úzku spoluprácu medzi členskými štátmi vo všetkých týchto oblastiach.

Ministri sa vyzývajú, aby uviedli, či sú potrebné ďalšie objasnenia týkajúce sa uplatňovania dočasnej ochrany (režim pobytu atď.). Predovšetkým, postup registrácie predstavuje dôležitý prvok z hľadiska monitorovania, prijímania a ochrany dotknutých osôb: navrhuje sa požiadať Komisiu, aby pripravila riešenie, ktoré v blízkej budúcnosti umožní konsolidáciu registrácií vo vnútroštátnych databázach na európskej úrovni.

Ministri sa vyzývajú, aby vyjadrili svoje očakávania v súvislosti s platformou solidarity: mala by Komisia prostredníctvom platformy zabezpečiť koordináciu prepravy utečencov v rámci Európskej únie, a to vytvorením informačných kanálov a plánovaním presunov z určitých vopred určených miest zhromažďovania, pričom by sa spoliehala na podporu agentúr EÚ?

3. Prijímanie utečencov z Moldavska: monitorovanie záväzkov a operačná realizácia

Vzhľadom na osobitnú situáciu Moldavska mobilizovala Európska únia mnohé prostriedky, najmä pokiaľ ide o humanitárnu pomoc. Približne 15 členských štátov už Moldavsko podporilo prostredníctvom mechanizmu Únie v oblasti civilnej ochrany, poskytujúc predovšetkým zdravotnícke vybavenie, poľné lôžka a hygienické potreby. V priebehu niekoľkých dní tiež bola dojednaná a podpísaná dohoda o štatúte, ktorá umožňuje aktívne pôsobenie agentúry Frontex na moldavskom území na podporu moldavskej pohraničnej stráže. Vďaka tejto dohode bola od 20. marca posilnená pohraničná stráž.

Teraz je naliehavo potrebné prijať v rámci Európskej únie utečencov z Ukrajiny, ktorí ušli do Moldavska. Komisia vyzvala členské štáty, aby predložili záväzky týkajúce sa prijímania utečencov. K 17. marcu predložilo takéto záväzky 6 členských štátov, ako aj Nórsko, na základe čoho možno prijať celkovo 11 500 osôb. Rumunsko súhlasilo so zriadením prijímacieho centra na svojom území.

V záujme organizácie tohto prijímania Komisia v rámci platformy solidarity pripravila štandardné operačné postupy, v ktorých sa stanovujú podmienky, za ktorých budú dotknuté osoby identifikované, vybrané, prepravené a prijaté v členských štátoch. Zorganizovaním samotného premiestnenia by mohla byť poverená Komisia. Niektoré členské štáty vyjadrili želanie, aby Európska únia prepravu dotknutých utečencov finančne podporila.

Ministri sa vyzývajú, aby:

- **predložili záväzky týkajúce sa prijímania utečencov;**
- **potvrdili, či si želajú, aby sa operácie začali čo najskôr v súlade s postupmi stanovenými v štandardných operačných postupoch, pričom dátum začiatku účinnosti sa stanoví vo veľmi krátkom čase.**

4. Kontrola vonkajších hraníc a bezpečnostné výzvy

Ukrajinská kríza opätovne pripomína dôležitosť spoľahlivých postupov na vonkajších hraniciach a rýchlej schopnosti prispôbiť ich krízovým situáciám a reagovať na ne. Je nevyhnutné zaviesť spoľahlivé bezpečnostné postupy, na základe ktorých sa v príslušných informačných systémoch, a najmä v Schengenskom informačnom systéme (SIS), overí každá osoba prekračujúca vonkajšiu hranicu Únie. Členské štáty sa vyzývajú, aby Europolu v relevantných prípadoch oznamovali prostredníctvom sieťovej aplikácie na zabezpečenú výmenu informácií (SIENA) zhody (alebo pozitívne lustrácie kontrol).

Ustanovenia Kódexu schengenských hraníc umožňujú prispôbiť úroveň kontroly hrozbe a zároveň zabezpečiť vysokú úroveň bezpečnosti. Komisia 2. marca 2022 predložila usmernenia, v ktorých sa upresňujú odporúčané spôsoby fungovania.

Na druhej strane, mandáty agentúr Frontex a Europol sú zamerané najmä na pomoc členským štátom, ktoré takýmto výzvam čelia.

Agentúra Frontex je v súvislosti s touto krízou schopná nasadiť viac ako 2 600 príslušníkov pre všetky činnosti pohraničnej stráže a začala organizovať repatriačné lety pre štátnych príslušníkov tretích krajín v núdzi. Nasadenie príslušníkov Europolu dopĺňa túto podporu poskytnutím odborných kapacít v oblasti ďalších dodatočných hĺbkových hraničných kontrol. Na základe relevantných informácií poskytnutých členskými štátmi je Europol schopný poskytnúť aj presnú analýzu hrozieb trestnej činnosti, ako aj podporu vyšetrovania trestných alebo teroristických činov súvisiacich s prebiehajúcim konfliktom, ktoré vykonávajú členské štáty.

Komisia okrem toho uviedla, že je pripravená finančne podporovať operácie vykonávané spoločne členskými štátmi, napríklad keď jeden členský štát dá inému členskému štátu k dispozícii pracovníkov bezpečnostných služieb podľa právneho rámca prümských rozhodnutí. Je potrebný mechanizmus na zosúladenie operačných potrieb najviac postihnutých členských štátov a podpory, ktorú môžu poskytnúť iné členské štáty.

Napokon, súčasná situácia uľahčuje rozširovanie rôznych foriem závažnej a organizovanej trestnej činnosti, ktorá využíva zraniteľnosť osôb (obchodovanie s ľuďmi, sexuálne vykorisťovanie, nútená práca, so zvýšeným rizikom v prípade maloletých osôb a vojnových sirôt, prevádzanie migrantov, obchodovanie s falošnými dokladmi, skupiny organizujúce úteky ľudí, ktorí odmietajú všeobecnú mobilizáciu, online podvody, zneužívanie finančných prostriedkov a darov Ukrajine, kybernetické útoky, obchodovanie so zbraňami, obchodovanie s drogami atď.). Z tohto dôvodu sa mobilizuje a aktivuje komunita EMPACT¹, európska sieť odborníkov na boj proti rôznym formám trestnej činnosti, ktorá môže využiť know-how, ktoré tento mechanizmus získal za posledných desať rokov (kriminálne spravodajstvo, výmena informácií, operačné zameranie, intervencia, prevencia). Prínosy mechanizmu EMPACT (prispôsobiteľnosť, schopnosť reagovať, flexibilita, komplementárnosť služieb a operačných aktérov) umožnia členským štátom organizovať spoločné operácie v záujme bezpečnosti Únie.

Je zásadne dôležité chrániť najzraniteľnejšie prichádzajúce osoby, najmä deti, pred všetkými formami vykorisťovania a obchodovania s ľuďmi hneď po ich vstupe na územie Únie. Na tento účel je dôležité urýchlene zaviesť preventívne opatrenia a opatrenia na zvyšovanie informovanosti s cieľom zaistiť bezpečnosť a ochranu utečencov, a to aj prostredníctvom nadviazania spolupráce medzi vnútroštátnymi policajnými a bezpečnostnými službami a humanitárnymi organizáciami a inými organizáciami občianskej spoločnosti s cieľom identifikovať vznikajúce hrozby a potenciálne obeť obchodovania s ľuďmi.

Členské štáty sa vyzývajú, aby Europolu poskytli všetky relevantné informácie, ktoré môžu byť užitočné z hľadiska predchádzania bezpečnostným rizikám súvisiacim s ukrajinskou krízou.

Ministri sa vyzývajú, aby:

- **vyjadrili svoje očakávania, pokiaľ ide o podporu Európskej únie pri vykonávaní bezpečnostných kontrol na vonkajších hraniciach;**
- **potvrdili svoje očakávania, pokiaľ ide o mobilizáciu siete EMPACT na účely koordinovaného potláčania všetkej trestnej činnosti využívajúcej ukrajinskú krízu.**

¹ EMPACT (*European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats*): Európska multidisciplinárna platforma proti hrozbám trestnej činnosti.